

Zápis ze zasedání Výboru pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života (dále jako „Výbor“) konaného dne 20.2.2018.

Místo a čas konání: Úřad vlády ČR, Vladislavova 4, Praha 2, zasedací místnost „Fórum“, 14:30 – 17:00

Přítomné členky/členové Výboru:

Jméno	Organizace
1. Hašková Hana	Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
2. Knoblochová Helena	Europodnikatelka 21. století
3. Kňapová Kateřina	MPSV
4. Kolínská Rut předsedkyně	Síť pro rodinu
5. Schneider Jan	MČ Praha 4
6. Vohlídalová Mara	NKC – gender a věda
7. Wichterlová Lada	Gender studies
8. Zajíčková Drahomíra	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

Omluvené členky/členové Výboru

Madejová Marie	Koordinační informační středisko pro osoby se zdravotním postižením a seniory
Machátová Danuše	ČMKOS
Talpa Lukáš	Liga otevřených mužů

Hostky/Hosté

1. Faltýn Jaroslav	MŠMT
2. Hajdíková Lada	Jako Doma
3. Hokr Miholová Petra	MŠMT
4. Kalíšková Klára	CERGE-EI
5. Procházka Jiří	Asociace manželských a rodinných poradců ČR
6. Zajarošová Zuzana	MPSV

Sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“):

Pavlíček Michal, Šafařík Radan, Zvolská Tereza

Z celkového počtu 14 členek a členů Výboru bylo přítomno 8 osob s hlasovacím právem, tj. Výbor byl usnášeníschopný.

Návrh programu – Výbor pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života, 20. února 2018	
1. Úvod + představení členů, členek a nové tajemnice	R. Kolínská
2. Plán práce na rok 2018 - <i>Reflexe roku 2017</i> - <i>Témata a cíle</i> - <i>Aktivity – formát a rozdělení odpovědností</i> - <i>Harmonogram na rok 2018</i>	Členové a členky Výboru
3. Nové legislativní úpravy sladování - návrh směrnice Evropské komise pro sladění pracovního a osobního života - školský zákon (kapitola předškolní vzdělávání)	Zástupkyně MPSV Zástupkyně MŠMT
4. Různé	Členové a členky Výboru

1) Úvod a představení členů a členek

R. Kolínská přivítala přítomné. V úvodu zasedání proběhlo představení hostů/ek ucházejících se o členství ve Výboru, jmenovitě Lada Hajdíková, Klára Kalíšková a Jiří Procházka. Jako tajemnice Výboru se představila Tereza Zvolská. Za Sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“) byli dále přítomni M. Pavlíček a R. Šafařík.

2) Plán práce na rok 2018.

R. Kolínská představila novou koncepci aktivit Výboru a navrhla témata, kterými by se měl Výbor v nadcházejícím období zabývat.

Následovala diskuze. Navržená témata byla přítomnými rozčleněna do kategorií a seřazena dle stupně priority.

1. **Péče** (děti +senioři a stárnutí + muži v péči)
2. digitalizace práce a flexibilita
3. genderové aspekty bezdomovectví a re/integrace na trh práce
4. přechod mladých na trh práce
5. nepodmíněný základní příjem

H. Hašková navrhla zařazení tématu „*služby péče o děti*“, v souvislosti s aktuálně diskutovanou novelou školského zákona. J. Schneider podpořil zařazení tématu. M. Vohlídalová rovněž souhlasila a navrhla, aby se téma služeb péče o děti stalo hlavním tématem jednání, především s ohledem na jeho aktuálnost. L. Wichterlová potvrzuje urgentnost tématu služeb péče o děti a dále upozornila na nízkou dostupnost flexibilních úvazků.

J. Schneider kritizoval novelu školského zákona, jelikož vede k monopolizaci školek, které aktuálně nemají kapacitu.

V rámci diskuze nad tematickým zaměřením Výboru navrhla K. Kňapová prioritizaci tématu služeb péče pro děti s tím, že zařazení dalších témat by se mělo odvíjet od priorit ustavené vládou.

H. Hašková dále doporučila k projednání otázku mužů a péče.

J. Schneider požádal o upřesnění bodu zaměřeného na stárnutí. R. Kolínská jej informovala, že se jedná o kontext „složování a stárnutí“.

K. Kňapová informovala, že se jedná o téma, které má v rámci MPSV gesci a může se mu dále věnovat. V rámci další konceptualizace debat na nadcházející funkční období Výboru bylo doporučeno, aby každý/á z členů/ek Výboru připravil text na základě svých tematických priorit a zaslal jej sekretariátu. Tajemnice Výboru tyto koncepty sumarizuje a předloží při příštím zasedání.

3) **Nové legislativní úpravy složování (školský zákon a směrnice EU ke složování)**

V rámci bodu byly představeny dva legislativní dokumenty - novela zákona o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jako „novela školského zákona“) a Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (dále jako „návrh směrnice“).

3.1 Pozici MŠMT k novele školského zákona představil Mgr. Jaroslav Faltýn, ředitel Odboru předškolního, základního, základního uměleckého a speciálního vzdělávání a Petra Hokr Miholová, Sekční koordinátorka genderové agendy pro oblast vzdělávání. Presentace J. Faltýna tematicky kopírovala novelu školského zákona, který byl dne 23. ledna 2018 předložen sněmovně (*pozn. dne 23. února 2018 schválila vláda nesouhlasné stanovisko*).

3.1.1 zrušení povinného předškolního vzdělávání (aktuálně platné pro děti 5-6 let)

3.1.2 nárokovost míst pro 2 leté děti: byla diskutována kapacita předškolních zařízení. J. Faltýn uvedl, že dle podle predikcí populační kalkulačky obcím nehrozí přívál větších skupin dětí a dodal, že možné lokální nedostatky je možné včas řešit, například pomocí dotačního programu pro rozvoj kapacit. Argument, který hovoří o možném vlivu na kvalitu vzdělávání starších dětí ve smíšených skupinách, kde jsou přítomny dvouleté děti, rámuje coby otázku integrace a věkové pestrosti. Uvedl rovněž, že dvouleté děti jsou již ve školce často umístovány i dnes, přestože mateřské školy nemají povinnost děti přijímat.

3.1.3 školné pro děti od pěti let: J. Faltýn diskutoval otázku přístupnosti a možnou zátěž pro rodiny s nižšími příjmy. Opětovné zavedení školného pro děti od pěti let by bylo v rozporu se složováním pracovního a osobního života.

P. H. Miholová k prezentaci dodává, že MŠMT vnímá povinnost přijímat děti již od dvou let jako významný nástroj složování.

Diskuze:

R. Kolínská poděkovala za prezentaci a vznesla dotaz ohledně indikátorů kvality mateřských škol. Dále se dotázala, zda MŠMT neuvažuje o jiném modelu předškolního vzdělávání než o mateřských školách.

J. Faltýn: Model mateřských škol je pro MŠMT prioritní. Co se týče indikátorů kvality, uvedl např. podíl VŠ pedagogů v zařízení, pestrost aktivit, poskytování zpětné vazby. Existuje řada kritérií k ověření, zda dochází k naplňování cílů. Jedním z nich je připravenost dětí na školní docházku, která je ovšem dlouhodobě nízká. To je také důvod, proč by měl být zachován povinný rok v rámci předškolní docházky. R. Kolínská vznesla otázku, zda lze hovořit kvalitním předškolním vzděláváním, pokud je připravenost dětí na školní docházku dlouhodobě nízká.

L. Faltýn uvedl, že vzdělávání přináší přidanou hodnotu, kterou má škola. Kvalitu tedy nelze odvozovat pouze z připravenosti dětí, která je ovlivněna dalšími společenskými jevy.

Členové a členky Výboru dále se zástupci MŠMT diskutovali otázku měření kvality předškolních zařízení, kritéria a jejich hodnocení.

J. Schneider Vznese dotaz, zda existují statistiky a mezinárodní srovnání? Ve věci školného zhodnotil, že v porovnání s jinými státy je u nás poplatek za školné stále nízký. Případné nedostatky by měl řešit sociální systém. Dále vznese otázku přísných hygienických norem, a zda v tomto ohledu spolupracuje MŠMT s Ministerstvem zdravotnictví (dále jako „MZd“). V závěru poukázal na nedostatečné personální kapacity v poměru k počtu dětí (např. 28 dětí 1 osobu pedagogického personálu). Zhodnotil, že v dětských skupinách jsou tyto poměry příznivější, neboť dětské skupiny si mohou dovolit nižší nároky na vysokoškolské vzdělání personálu.

L. Faltýn: Kvalita se dá rovněž posuzovat dle odkladů. S faktem, že aktuálně je nedostatek pedagogického personálu, souhlasil. Doplnil, že zajištění kvalifikovaného personálu se odvíjí od státního rozpočtu a od vyjednávání s ministerstvem financí. Informoval, že MŠMT a MZd aktuálně v souvislosti s hygienickými normami nespolupracuje.

Dopad povinného předškolního vzdělávání lze vyhodnotit až s víceletým odstupem. Tato povinnost platí teprve krátce a je nutné vyčkat, až bude informovanost veřejnosti v tomto ohledu vyšší. Aktuálně neočekává skokový nárůst, zapojení do předškolního vzdělávání se zvyšuje kontinuálně, cca o 1 % ročně. Systém hodnocení je naplánován na 3 roky. Měl by být zahájen v září 2018.

H. Hašková: Vždy je diskutována kvalita versus dostupnost. Lze zvýšit dostupnost, nebo kvalitu, na úkor dostupnosti. Obě kritéria najednou se daří naplnit jen v zemích, které se rozhodly investovat do předškolních zařízení. Jako příklad uvedla paradox dětských skupin a mateřských škol, kdy dětské skupiny jsou kritizovány za nedostatečnou kvalifikaci personálu, ale naopak vykazují lepší poměry počtu personálu k počtu dětí. Z hlediska sladování je podstatná existence obou těchto institucí a měla by být snaha o jejich zkvalitňování. Kritéria měření kvality mohou být různá, počet pečujících/počet dětí, vzdělání pečujících, procesní kvalita. Oproti mateřským školám, u dětských skupin není zaznamenávána připravenost dětí na školní docházku. Naopak mateřské školy jsou kritizovány za nedostatečnou přípravu, jelikož jsou skupiny dětí příliš velké. Je tedy potřeba napnout snahy tak, aby se zvýšila kvalita v existujících institucích. Diskuze z hlediska sladování by se měla vést jinak, než skrze kontrastování jednotlivých institucí. Při nedostatku peněz je však nutné počítat s tím, že se bude zvyšovat buď dostupnost, nebo kvalita, ale ne obojí najednou.

V závěru vnesla otázku na zástupce MŠMT, proč doporučení, které MŠMT předložila vládě, bylo neutrální, přestože z prezentace se zdálo, že MŠMT zaujímá k novele školského zákona negativní postoj.

L. Faltýn souhlasil, s tím, že stavění jednotlivých zařízení do opozice je kontraproduktivní, a že je nutné hledat systém, který bude komplementární. K tomu uvedl, že pro takový systém je nutná spolupráce mezi resorty, jelikož část odpovědnosti leží na straně MPSV.

M. Vohlídalová vyjádřila souhlas s H. Haškovou a připomněla otázku neutrálního stanoviska MŠMT k novele školského zákona.

L. Faltýn upřesnil, že diskutovaná opatření vycházela z poslaneckého návrhu, MŠMT však

chce přijít s vlastním návrhem. Neutrální stanovisko zvolilo MŠMT z důvodu nejednoznačnosti úprav, z nichž některé jsou aktuálně pro MŠMT přijatelné a jiné nikoliv.

K. Kňapová vznesla dotaz k vládní novele předškolního zákona.

L. Faltýn uvedl, že MŠMT by rádo přišlo s vlastním návrhem, který by pokrýval i jiné oblasti, než předškolní vzdělávání. Jeho součástí by bylo zrušení nárokovosti pro dvouleté děti při důslednějším zajišťování kapacity. Dodal také, že se jedná o současný stav a názor stávajícího ministra školství, mládeže a tělovýchovy a není tak vyloučeno, že v souvislosti s novou vládou nedojde ke změnám.

K. Kalíšková konstatovala, že vyhodnocování povinného a bezplatného vzdělávání je důležité. Přestože se ještě dopady nedají vyhodnotit, je třeba zajistit dostatečný sběr dat. Děti do posledního ročníku nenastupují děti z protichůdných důvodů. Na jedné straně jsou zde děti ze sociálně vyloučených lokalit a nízkopříjmových rodin, na straně druhé jsou děti z dobře zajištěných rodin, kde si žena může dovolit zůstat doma. Je tedy potřeba sbírat data o tom, jaké děti ne/nastupují do posledních ročníků, časové řady jsou pro důkladnější zhodnocení výsledků nedostačující.

L. Faltýn: MŠMT se snaží školky administrativně nezatěžovat. Hlubší kvalitativní analýza probíhá ve spolupráci s TAČR. Tato analýza by měla rozkrýt, jaké skupiny dětí školky nenavštěvují, jaká je přidaná hodnota mateřských škol a podobně.

V závěru debaty L. Faltýn navrhl, aby se případné další konzultace vypořádaly individuálně.

3.2 Ředitelka odboru mezinárodní spolupráce Zuzana Zajarošová představila pozici vlády ČR k návrhu směrnice a možné komplikace související s její transpozicí. Aktuálně dokument prochází změnami, spojenými se zpracováváním komentářů členských států. Návrh zavádí minimální standardy pro rodičovskou, otcovskou a pečovatelskou dovolenou, ale řeší také otázku příjmů.

Otcovskou dovolenou návrh směrnice stanovuje na 10 dní, tedy dvojnásobek oproti ČR, kde je aktuálně 7 dní (přičemž jsou započítány i nepracovní dny). Dále návrh směrnice upravuje **pečovatelské volno** na dobu minimálně 5 dní péče o rodinného příslušníka, přičemž došlo k rozšíření institutu ošetřování nad rámec členů společné domácnosti, ale i na příbuzné v přímé linii. Nejkomplikovanější, ve vztahu k české legislativě by však byla **rodičovská dovolená**. Návrh směrnice zavádí minimálně 4 měsíce pro každého z rodičů s tím, že 3 měsíce by byly nepřenositelné. Upravuje také možnost čerpání rodičovské dovolené, kdy by umožnila rodičům vybrat si rodičovské volno v podobě 4, potažmo 3 měsíců kdykoliv do 8 let věku dítěte.

Po dobu rodičovské dovolené musí být zajištěn adekvátní příjem, tedy 70 % platu, stejně jako v případě nemocenské. Diskutovala se rovněž otázka paralelního čerpání rodičovské dovolené, kde se návrh směrnice staví nejednoznačně k otázce paralelního čerpání rodičovského příspěvku. Pokud by se prodloužila možnost čerpat rodičovskou do 8 let, potažmo 12 let věku dítěte, bylo by nutné zavést systém monitorování čerpání, který v rámci aktuálního systému není zaveden. Navrhovaný systém vyplácení rodičovského příspěvku není kompatibilní s českou úpravou, dle které by byli rodiče nuceni si velkou část vyčerpat už na začátku. Vznikla by tak otázka přerozdělování financí v průběhu čerpání rodičovského příspěvku.

R. Kolínská poděkovala za poskytnuté informace ke směrnici a pozici vlády ČR.

Výbor zhodnotil, že lokální specifikum rodičovského příspěvku a rodičovské dovolené by bylo dobré dále diskutovat v rámci některého z příštích zasedání.

Diskuze: v českém prostředí je třeba zapracovat na společenské odpovědnosti a odbourávání stereotypů, spojených s otcovskou dovolenou.

H. Hašková upozornila, že ani nepřenositelnost není v českém systému ukotvená, a může tak potenciálně přinést další komplikace při transpozici samotné směrnice. Přesto je nutné toto opatření do českého systému integrovat, jelikož se jedná o jeden z nástrojů aktivizace mužů v péči.

R. Šafařík uzavřel diskusi komentářem o důležitosti vztahu otce a dítěte a upozorňuje na chybějící medializaci a pozitivní příklady z praxe.

4. Různé:

R. Kolínská vyzvala sekretariát, aby specifikoval situaci kolem OP Zaměstnanost (dále jako „OP Z“).

R. Šafařík informoval o vzniku materiálu, ve kterém se v rámci OP Z navrhuje realokace spojené s prioritou rovnosti žen a mužů. Dle návrhu by zůstala podpora dětských skupin a dalších zařízení péče o děti, výzvy na další formu podpory rovnosti žen a mužů by měly být zrušeny a prostředky by měly být realokovány směrem k sociálnímu začleňování. Tento návrh musí být schválen monitorovacím výborem a Evropskou komisí. R. Kolínská je členka Monitorovacího výboru, který se sejde v květnu. Navrhuje přípravu podpůrných argumentů.

Bylo dohodnuto, že příští Výbor se sejde v dubnu.

Shrnutí úkolů pro sekretariát Rady a členky a členy Výboru:

1. Zaslát text k prioritám Výboru
Zodpovídá: členky a členové Výboru
Termín: 3 týdny
2. Zpracovat sumarizaci a podklady k prioritám členek a členů Výboru
Zodpovídá: sekretariát Výboru
Termín: nejpozději do příštího jednání Výboru

V Praze dne 1. března 2018

Zapsala: Tereza Zvolská

Schválila: Rut Kolínská, předsedkyně Výboru